

SPESIALENHETEN FOR POLITISAKER
Spesialenheten for politisaker
Sjefen for Spesialenheten, besøk: Grønnegata 82
Post: Postboks 93, 2301 HAMAR
Tel: 62556100 Faks: 62556102
E-post: post@spesialenheten.no

PÅTALEVEDTAK

SAK NR 14221741 509/17-123

ØST POLITIDISTRIKT MELDER OM VÅDESKUDD AVFYRT AV POLITIBETJENT A

Anmeldelsen

Ved påtegning av 11. september 2017 meldte Øst politidistrikt om at det var avfyrt et vådeskudd på X lensmannskontor. Vedlagt påtegningen fulgte rapport av sikkerhetshendelse og fotomappe fra åstedet. Disse var utarbeidet samme dag som vådeskuddet fant sted, dvs. fredag 25. august 2017.

Av dokumentene fremgår at politibetjent A hadde avfyrt et skudd med MP5. Skuddet hadde gått inn i en søyle på våpenrommet/arkivet, gjennom veggen, og ut i en felles gang/korridor. Der traff den gulvet før kulen stanset i veggen på andre siden av gangen.

Spesialenhetens etterforskning

Spesialenheten har gjennomgått rapport og illustrasjonsmappe oversendt fra Øst politidistrikt.

Politibetjent A er avhørt med status som mistenkt.

Det er tatt vitneavhør av politioverbetjent B for å avklare om politibetjent A hadde nødvendig IP-godkjenning.

Nærmere om sakens faktum

Illustrasjonsmappe fra åstedet ble utarbeidet av politibetjent C ved Øst politidistrikt senere samme dag. Bildene i illustrasjonsmappen viser at det var et kulehull ca. 65 cm over gulvet inn i søylen på våpen- og arkivrommet. Det ble anført at kulen formentlig hadde fragmentert seg inne i søylen da det var flere hull i den tilstøtende veggen like over gulvnivået. Utskuddsåpningen på motsatt side var ca. 8,5 cm over gulvet i det som ble beskrevet som en felles gang/korridor. Gangen var 210 cm bred og det var også et merke i gulvet ca. 10 cm fra denne veggen. På andre siden av gangen var det et merke/hull i veggen ca. 24 cm over gulvet og deler av kulen lå igjen her. Denne veggen førte inn til kontoret til en ansatt på lensmannskontoret.

Politibetjent A har i avhør hos Spesialenheten opplyst at han ble uteksaminert fra Politihøgskolen i 2016 og at han fikk sommerjobb ved ordensavdelingen på Y politistasjon i Øst politidistrikt. Deretter var han ca. fire måneder ved passkontrollen på Gardermoen, før han begynte som lensmannsbetjent ved X lensmannskontor i desember 2016.

Det er ca. 15-20 ansatte ved lensmannskontoret, men det var sommerferie da vådeskuddet skjedde. A mente at det ikke var mange til stede i lokalene, uten at han kunne angi dette konkret.

A opplyste at han var IP4-godkjent. Ut over dette hadde han ikke noen annen erfaring med våpen enn fra førstegangstjenesten. Han var godkjent fra Politihøgskolen for bruk både av MP 5 og pistol. Politioverbetjent B er fagansvarlig for politioperative disipliner ved Øst politidistrikt, og opplyste at politibetjent A den 25. august 2017 ble godkjent for både pistol og MP5. Han hadde IP4-status ut kalenderåret 2017.

Etter vådeskuddet utarbeidet politibetjent A senere samme dag "Rapport av sikkerhetskendelse". Det fremgikk der at hendelsen fant sted fredag 25. august 2017 kl. 0945. I forbindelse med oppstart av tjenesten tok A ut sin pistol med magasiner inne på våpenrommet på lensmannskontoret. Han tok ladegrep uten magasin og utførte en "press check". Så tok han avtrekk i sikker retning og hylstret våpenet. Så tok han ut MP5 og magasin. Han satt ladearmen i bakre stilling, forsikret seg om at sikringen var påsatt. Så satte han inn magasinet. På dette tidspunktet sto han foran våpenskapet med makkeren bak seg. Så fikk de kontrabeskjed om ressursendring, og han hadde ikke lenger behov for maskinpistolen. Han tok ladearmen frem igjen uten å fjerne magasinet. Han tok av sikringen og vendte pipa i det han mente var sikker retning, dvs. ca. 45 grader nedover. Da han klemte på avtrekkeren fyrte han av et skudd. Prosjektilet gikk gjennom ytterlaget på en støttestender og ned i betonggulvet. Derfra gjennom veggen og stanset i veggen på andre siden av gangen.

Politibetjent A opplyser i avhør hos Spesialenheten at han opprettholdt innholdet i rapporten som sin forklaring. Han opplyste at rutinen er noe annerledes for MP5 enn for pistol, idet det praktisk ikke lar seg gjøre å ta en "press check" på maskinpistolen. Han gjorde en "kjempetabbe" ved å sette magasinet i våpenet. Dette stred mot rutinen, som sa at magasinet skal bæres separat. Han hengte MP5-en rundt halsen og hadde pistolen i hylsteret, idet han skulle gå til bilen. Da fikk han kontrabeskjed fra makker om at de ikke skulle kjøre patrulje sammen likevel. Det første han tenkte var at han måtte skifte til blå skjorte og legge tilbake MP5-en, da man ikke har denne med i patrulje hos U05. A glemte da at han hadde magasinet i våpenet og tok frem ladearmen. Han holdt våpenet i 45 graders vinkel mot gulvet/veggen, og mente det var sikker retning i forhold til makkeren som sto bak ham. Det var ingen andre personer inne på dette rommet, og det var morgenmøte i et annet rom i en annen del av bygget. A bekrefter at han ved "nedspenningen" burde ha sett at magasinet sto i. Han erkjente at hendelsen helt klart skyldtes en rutinesvikt fra hans side. Han er kjent med rutinen og hadde gjort det korrekt hver eneste vakt han kjørte patrulje. Rutinen hadde han gjort anslagsvis 100 ganger.

A opplyste at han ble stresset da han fikk kontrabeskjeden om at han skulle kjøre med innsatslederen og trodde at han satt og ventet på ham. Derfor ville han skifte og komme avgårde så fort som mulig.

På spørsmål om hans oppfatning av om vådeskuddet var egnet til å volde fare eller skade for andres liv eller helbred, opplyste A at han ikke følte at hans makker befant seg i noen faresituasjon da skuddet gikk av. I den tilliggende gangen er et sted hvor folk jevnlig ferdes. Til tross for denne kunnskapen var dette ikke i tankene hans ved nedspenningen. Da han trakk av visste han ikke om det befant seg noen i gangen på andre siden av veggen. Han erkjente derfor at vådeskuddet ikke hadde gått i sikker retning.

Spesialenhetens vurdering

Spesialenheten for politisaker skal etterforske og påtaleavgjøre saker der det er spørsmål om ansatte i politiet eller påtalemyndigheten har begått en straffbar handling i tjenesten, jf. påtaleinstruksen § 34-1.

Saken er vurdert som mulig overtredelse av straffeloven 2005 § 188. Bestemmelsen rammer uforsiktig omgang, blant annet med skytevåpen. Det følger av forarbeidene, Ot.prp. nr.8 (2007-2008), at bestemmelsen med enkelte endringer erstatter straffeloven av 1902 § 352, og i hovedsak viderefører gjeldende rett.

Straffansvar etter straffeloven § 188 er betinget av at gjerningspersonen har brukt eller behandlet skytevåpenet på en uforsiktig måte som er egnet til å volde fare for andres liv eller helse. Det kreves ikke at handlingen faktisk har voldt fare. Det er tilstrekkelig at adferden objektivt sett var egnet til dette. Av rettspraksis vises det blant annet til Rt-1989-439 og Rt-1993-96. Uttrykket "andres liv eller helse" innebærer at fare for lovovertræderens eget liv eller helse ikke rammes, og at heller ikke fare for materiell skade rammes.

Skyldkravet er blandet. Det kreves forsett i forhold til den omstendighet at man har med et skytevåpen å gjøre, mens det er tilstrekkelig med uaktsomhet i forhold til den "uforsiktige omgang" som er "egnet til å volde fare". Bestemmelsen gir uttrykk for en norm som kommer til anvendelse både i de tilfeller hvor selve bevæpningen med skytevåpen er rettmessig og ønskelig (for eksempel politiets våpenbruk) og de tilfeller hvor både bevæpningen og bruken er uønsket. Det høye farepotensialet ved uforsiktig omgang med skytevåpen ligger til grunn for det strenge aktsomhetskravet i straffeloven § 188.

I tillegg heter det i politiets grunnleggende sikkerhetsregler for behandling av skytevåpen at:

- Alle våpen er alltid ladd!
- Hold finger borte fra avtrekkeren til siktene er på målet!
- Ikke sikt på noe/noen du ikke er villig til å beskyte!
- Vær sikker på ditt mål og hva som er bak!

På bakgrunn av politibetjent As forklaring til Spesialenheten, samt hans rapport av 25. august 2017 og illustrasjonsmappe fra Øst politidistrikt av samme dato, legger Spesialenheten til grunn at A 25. august 2017 avfyrte et skudd med en MP5 inne på våpenrommet/arkivet til X lensmannskontor. Han rettet våpenet nedover mot søylen/veggen inne på rommet. Skuddet gikk inn i søylen og ble fragmentert slik at det ble flere hull i gipsveggen bak søylen. Kulen gikk deretter gjennom veggen og ut i en tilliggende gang. Det traff den gulvet og fortsatte videre inn i veggen på andre siden av gangen.

Spesialenheten finner etter dette at det er bevismessig grunnlag for at politibetjent A har opptrådt uaktsomt med et skytevåpen, og at hans opptreden var egnet til å volde fare for andres liv eller helse.

Vådeskuddet fremstår å være et resultat av at magasinet stod i våpenet og at han ladet dette ved å føre ladearmen frem igjen. Han hadde således ikke forvissnet seg om at kammeret i MP5-en var tomt før han trakk av. Hva gjelder kravet om at adferden var egnet til å volde fare for andres liv eller helse, vises det til at skuddet ikke ble avfyrt mot en sikker grunn. Objektivt

sett kan det konstateres at kulen gikk gjennom en søyle og i en tilliggende gipsvegg, før den krysset en tilliggende gang. A hadde ingen kontroll på hvor kulen ville gå og om det var andre personer bak gipsveggen i våpen- og arkivrommet.

Spesialenheten finner således at de objektive og subjektive vilkår for straff er oppfylt. Saken kan passende avgjøres med et forelegg på bot. I henhold til straffnivået i sammenlignbare saker settes boten til kr. 10.000 subsidiært 15 dagers fengsel.

Vedtak

A ilegges forelegg.

A underrettes om vedtaket.

Kopi av vedtaket sendes til politimesteren i Øst politidistrikt til orientering.

Sjefen for Spesialenheten for politisaker, 13. desember 2017